

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 677/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **obce Gemer**, zastúpenej Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom, Železničná 257/19, Revúca, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 60Cb/54/2022 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 60Cb/54/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 60Cb/54/2022 **prikazuje** konať bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré je Okresný súd Banská Bystrica **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Banská Bystrica je **povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a tieto zaplatiť jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie

svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v civilnom spore s tým, že okresnému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov a jej bude priznané finančné zadost'učinenie 2 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z júna 2022 na okresnom súde proti žalovanému architektovi domáha náhrady škody 6 617,90 eur, ktoré musela vynaložiť pre chybu žalovaného v projekte. Okresný súd platobným rozkazom z júla 2022 žalobe vyhovel. Proti tomu podal žalovaný odpor, ktorý bol sťažovateľke doručený v auguste 2022. V októbri 2022 bol spis predložený sudkyňi na ďalší procesný postup. Sťažovateľka sa k odporu vyjadrila v septembri 2023. Z dôvodu odchodu pôvodnej sudkyne do dôchodku bola vec v januári 2024 pridelená inej sudkyňi. Okresný súd doručil v januári 2024 vyjadrenie sťažovateľky žalovanému, ktorý sa k nemu vyjadril vo februári 2024.

III.

3. Sťažovateľka namieta, že okresný súd o jej žalobe nekoná už viac ako dva roky, hoci konanie nie je skutkovo a právne zložitá a k predĺženiu konania nijak neprispela. Priznanie finančného zadost'učinenia odôvodňuje odkazmi na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a českého najvyššieho súdu

4. Okresný súd považuje námietky sťažovateľky k jeho nečinnosti v období od októbra 2022 do januára 2024 a od februára 2024 doteraz za opodstatnené, pričom v období od februára 2024 bola nečinnosť poznačená najmä objektívnymi dôvodmi. Zdôrazňuje, že sťažovateľka mohla urgovať jeho postup alebo podať sťažnosť predsedovi súdu tak, aby boli prieťahy odstránené. Sudkyňa, ktorej je vec od začiatku roka 2024 pridelená, zdôrazňuje nadmerné zaťaženie obchodnoprávneho oddelenia a to, že zohľadňuje staršie veci, no vec sťažovateľky najstaršou nebola. Konštatuje, že boli vykonané nevyhnutné procesné úkony ihneď po prerozdelení spisov a vo februári 2024 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného, ktoré bude bez zbytočného odkladu doručené sťažovateľke a následne bude nariadený termín pojednávania.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľku (II. ÚS 32/02).

6. Konanie týkajúce sa náhrady škody patrí do štandardnej agendy civilných súdov, a preto ho nemožno hodnotiť ako nadmerne zložitá. K predĺženiu konania sťažovateľka čiastočne prispela tým, že svoje vyjadrenie k odporu nezaslala v 15-dňovej lehote stanovenej okresným súdom, ale až viac než rok po jeho doručení. To však nečinnosť súdu neospravedlňuje, keďže po uplynutí lehoty na vyjadrenie mu nič nebránilo v ďalšom postupe spočívajúcom v nariadení pojednávania. Skutočnosť, že od februára 2024 nebol vykonaný žiaden úkon

a že okresný súd doteraz nedoručil advokátovi sťažovateľky vyjadrenie žalovaného z februára 2024, nejaví znaky smerujúce k urýchlenému prejednaní veci sťažovateľky. Procesný postup okresného súdu, ktorý bol sprevádzaný jeho nečinnosťou, pričom ani po viac ako dva a pol roku od podania žaloby nebol nariadený termín pojednávania, nesmeruje k tomu, že o žalobe sťažovateľky bude rozhodnuté v primeranej dobe. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovené a vyslovené, že postupom okresného súdu boli porušené jej ústavné práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru s tým, že okresnému súdu bolo prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Intenzita zásahu však nedosiahla úroveň závažnosti porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, a preto v tejto časti nebolo ústavnej sťažnosti vyhovené.

7. K argumentu okresného súdu o nadmernom zaťažení je nutné uviesť, že táto skutočnosť nemôže byť dôvodom zmarenia ústavných práv sťažovateľky a nezbavuje štát zodpovednosti za prietahy. Účelom ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť, či k prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľky.

8. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom jediným faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľky bola nečinnosť súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľky, význam rozhodnutia pre sťažovateľku, ktorá sa domáha náhrady škody, jej bolo podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 500 eur a vo zvyšnej časti jej návrhu nebolo vyhovené.

9. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením a ktorých výška 856,75 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje sumu 713,96 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 142,79 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Robert Šorl
predseda senátu